

В основі лібералізації лежить кардинальна зміна принципів на діаметрально протилежні, які в окремих сферах валютного регулювання описуються теоретичними конструкціями, представленими такими антагоністичними словосполученнями: глобальний принцип (заборона всього, що прямо не дозволено – дозволено все, що не заборонено); отримання дозволу НБУ на проведення валютних операцій суб'єктами валютного ринку (обов'язкове – заміна дозволу інформуванням); пріоритет методів регулювання валютного ринку (адміністративні – ринкові); інвестування українськими резидентами за кордон (заборона без ліцензії – вільне інвестування у будь-які інструменти); наявність правил для нерезидентів (спеціальні – загальні з резидентами).

Список використаних джерел:

1. Яременко О.О. Лібералізація валютних відносин: історичні передумови та прояви в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 22. С. 77–81.
2. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19?find=1&text=%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%B6%D0%B5%D0%BD#w1_1
3. Про затвердження Стратегії валютних інтервенцій Національного банку України : Рішення Правління Національного банку України від 29 грудня 2020 року № 769-рш. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_29122020_769-rsh

Ярова О.А.

здобувач,

Київський університет ринкових відносин

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ

У сучасній економіці однією з функцій держави є компенсація диспропорцій в ринку. Структурованість економічного простору зумовлює нерівномірний розвиток секторів національної економіки, що, в свою чергу, є основою для виникнення цих самих «провалів».

Для запобігання негативним явищам і забезпечення бажаних умов розвитку національної економіки державні органи влади формують національні економічні, енергетичні, соціальні політики розвитку. Основною позицією є невідворотність більш глибокої євроінтеграції, тому зростає значення ефективного міждержавного співробітництва, що повинно забезпечувати використання переваг глобалізації і запобігання негативним наслідкам. Важливою складовою розвитку національної економіки є енергетичний сектор. Розвиток системи управління енергетичним сектором на різних рівнях національної економіки став актуальним у зв'язку з формуванням сучасної енергетичної політики країни, орієнтованою на побудову зеленої енергетики відповідно до Паризької кліматичної угоди [1]. Рішення цієї проблеми пов'язано з пошуком оптимальних шляхів розвитку на засадах сучасних методів та технологій управління. Практика свідчить, що механізми, важелі впливу, методи управління економічним процесом в країні направлені на короткострокові перспективи, побудовані на вирішенні поточних завдань. Стратегії, яких розроблено вже безліч, так і залишаються бажаними моделями розвитку та не наповнюються дієвими організаційно-економічними заходами.

Управління енергетичним сектором побудовано на наступних принципах:

1. Управління енергетичним сектором працює «само на себе», у першу чергу, через свої внутрішні проблеми (підтримка функціонування на мінімальному рівні) і не направлена на виконання своєї місії – бути пріоритетним інструментом економічного розвитку країни.

2. Концентрація на «власних потребах» та забезпечення виконання зовнішніх умов. Такий вплив зовнішніх факторів не підлягає перегляду, з урахуванням національних інтересів.

3. Бажання працювати за принципом «чорного ящика», зміст якого у тому, що всі значення вхідних та вихідних параметрів відомі, їх показує статистика, а що діється всередині ящика не прозоре та не підлягає аналізу.

На погляд автора такі принципи в управлінні енергетичним сектором потребують зміни, оновлення, переосмислення відповідно

до умов нового економічного середовища. Тобто енергетична політика формування організаційно-економічних умов забезпечення розвитку енергетичного сектору стає перед необхідністю перебудови суттєвих елементів теорії та практики. Без вирішення цього питання саме ефективне функціонування та розвиток енергетичного сектору перетворюється на бар'єр, а не на каталізатор розвитку національної економіки.

Таким чином, в систему стратегічних завдань забезпечення розвитку енергетичного сектору входить розробка концептуальної моделі розвитку енергетичного сектору в Україні, побудованої на поєднанні часткової участі державного і недержавного секторів. У вирішення цієї проблеми закладені й пропонуються до реалізації такі положення [2]:

1. Створити загальну інформаційну базу «користування енергією – енергоефективність – енергетичний сектор».

2. Укріпити договірними відносинами сферу взаємних інформаційних послуг і участь в інвестиційних програмах.

3. Забезпечити участь у розробці інституційних положень розвитку користування енергією всіх учасників енергетичного ринку.

Не менш складною проблемою є формування цільових інвестиційних ресурсів. Це формування повинне базуватися на балансі інтересів держави, організацій-учасників енергоринку, інвесторів і користувачів енергетичного продукту.

Організаційний аспект включає маркетингові дослідження потреб в енергетичних ресурсах, розробку стратегії розвитку енергетичного сектору, пошук різноманітних підходів, моделей, методів забезпечення доступності енергії для суб'єктів господарювання та населення, соціальну відповідальність бізнесу в сфері енергетичного сектору та інші важелі впливу і соціальні нормативи (доходи, ціни, субсидії й ін.).

Сучасні тенденції розвитку енергетичних систем характеризуються суттєвими змінами: зростає споживання енергії, але знижується енергоемність ВВП; впроваджуються енергозберігаючі технології, пріоритет віддається використанню відновлювальних джерел енергії, методів її генерації, способів передачі й розподілу [3; 4]. Виробництво електроенергії стає все

більш децентралізованим (секторальна децентралізація) та потребує впровадження сучасних технологій управління енергетичним сектором, що охоплюють весь енергетичний ланцюжок. Зокрема, комплексне використання традиційних та цифрових технологій управління енергетичним сектором країни створить умови активізації механізмів організаційно-економічного забезпечення розвитку, підвищення енергетичної ефективності та енергетичної безпеки національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Паризька кліматична угода. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#n2
2. Yarova, O. and Leonov, Ya. (2021) «Mechanism of organizational and economic support of energy sector development». *Ekonomika ta derzhava*, vol. 9, pp. 119–122.
3. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>
4. International energy agency (2021) Net Zero by 2050 A Roadmap for the Global Energy Sector. URL: https://iea.blob.core.windows.net/assets/beceb956-0dcf-4d73-89fe-1310e3046d68/NetZeroby2050-ARoadmapfortheGlobalEnergySector_CORR.pdf